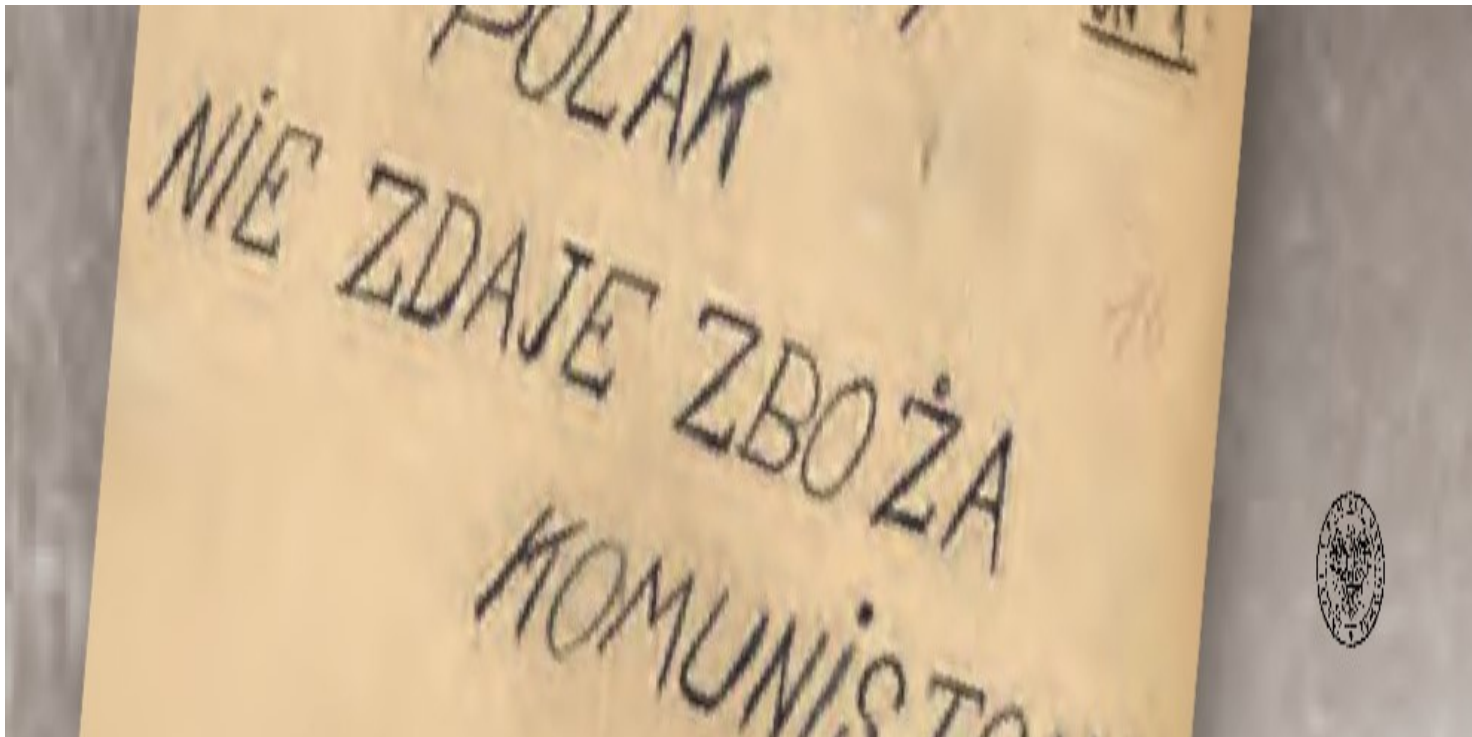

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/mlodziez/63651,chcielibyśmy-Ja-widzieć-Wolna-i-Niepodległa-Młodzi-konspiratorzy-w-walce-z-komun.html>

Z ulotki jednej z młodzieżowych organizacji antykomunistycznych. Fot. IPN

ARTYKUŁ

...chcielibyśmy Ją widzieć Wolną i Niepodległą... **Młodzi konspiratorzy w walce z komuną**

OKRES HISTORYCZNY

(1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

Autor: RYSZARD ŚMIETANKA-KRUSZENICKI

04.03.2020

Na przełomie października i listopada 1946, gdy w regionie radomskim

kończyły się możliwości działania „leśnych” w dotychczasowej formule względnie dużej liczebności oddziałów, część kadry b. Związku Zbrojnej Konspiracji (krypt. inspektoratu WiN-owskiego) przystąpiła do tworzenia nowych struktur.

Powstające organizacje miały przede wszystkim działalność polityczną i propagandową. Stosowanie różnych form i metod walki zbrojnej, jeszcze kilka miesięcy wcześniej tak powszechne, postanowiono zawiesić lub ograniczyć do minimum (zdobywanie środków finansowych na działalność). Do nowych struktur planowano wprowadzić osoby dotychczas niezaangażowane w pracę podziemną. Konieczność werbowania nowych ludzi spowodowała jeszcze większe niż w poprzednim okresie zainteresowanie środowiskami młodzieżowymi. Było to zresztą zgodne z podobnymi tendencjami zachodzącymi w innych częściach kraju. Zjawisko to zauważono w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego:

„Nowością w ostatnich czasach godną ze wszech miar zanotowania jest generalne nastawienie WiN-u na werbowanie młodzieży i stworzenie specjalnych form organizacyjnych, przystosowanych dla niej w ramach WiN-u tak, aby ta młodzież na dalszą metę stanowiła bazę i rezerwę organizacji na przyszłość.”

„Młodzi Obrońcy Ojczyzny” i „Młoda Polska”

Jesienią 1946 r. sierż. podch. Marian Frydrych (syn poległego w 1939 r. ppłk. Mariana Frydrycha, komendanta Związku Strzeleckiego) nawiązał kontakt z grupą konspiracyjnej młodzieży z gimnazjum w Pionkach (określającą się jako „Młodzi Obrońcy Ojczyzny”). Młodych konspiratorów planowano wprowadzić w struktury organizacji o charakterze wojskowym. Powstały dwa rejony konspiracyjne i patrole bojowe. Kilkuosobowe grupy przeprowadziły pierwsze akcje ekspropriacyjne. Skuteczne działania operacyjne UB doprowadziły jednak do rozbicia organizacji już w styczniu 1947 r.

Stosowanie różnych form i metod walki zbrojnej, jeszcze kilka miesięcy wcześniej tak powszechne, postanowiono zawiesić lub ograniczyć do minimum (zdobywanie środków finansowych na działalność). Do nowych struktur planowano wprowadzić osoby

dotychczas niezaangażowane w pracę
podziemną.

W powiatach radomskim (włącznie z Radomiem) i kozienickim powstała organizacja „Młoda Polska”. Początki jej sięgają prawdopodobnie drugiej połowy listopada 1946 r., kiedy doszło do spotkania między ppor. Włodzimierzem Kozłowskim „Orionem” a Franciszkiem Lipińskim „Nieznany”, któremu to ppor. „Orion” polecił organizować „ludzi zaufanych przeważnie młodych”, mianując go jednocześnie swoim zastępcą. Na spotkaniu Franciszek Lipiński otrzymał instrukcję – „Czynności wstępne” – zawierającą wskazówki, jak należy przeprowadzać werbunek do organizacji. Miały one uchronić przed dekonspiracją i wejściem w struktury agentów.

Nieostrożność niektórych konspiratorów spowodowała jednak, że do organizacji dostał się agent UB (ps. „Posłuszny”), któremu w ciągu kilku miesięcy udało się zdobyć wiele cennych danych dotyczących składu osobowego i funkcjonowania podziemnej struktury. Jego doniesienia pozwoliły rozpracować „Młodą Polskę”. 13 sierpnia 1947 r. por. Stanisław Filipiak Naczelnik Wydziału V WUBP w Kielcach w raporcie do MBP w Warszawie napisał:

„Komunikujemy, że Referat V Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Radomiu prowadzi sprawę (...) krypt. „Myśliwiec”, która zaczęła się od dnia 21 marca 1947 r. (...) na terenie Państwowej Szkoły Przemysłowej w Radomiu. Agentura tkwiąca w rozpracowaniu meldowała systematycznie o działalności i robocie prowadzonej przez uczniów (...). Ostatnio, od czerwca 1947 r. zaczęli wzmożoną pracę w terenie (...).”

Przeciw komunie

Na początku sierpnia 1947 r. w skład organizacji wchodziło 6 placówek (3 w Radomiu; oraz w Jastrzębiu, Wierzbicy i Garbatce) podporządkowanych Komendzie Okręgu Radomskiego (krypt. KORA). Komendantem był Franciszek Lipiński „Nieznany”, jego zastępcą ds. organizacyjnych Cezary Polak „Czarek”, funkcję łącznika pełnił Wacław Ablewski „Biały”. Skrzynka kontaktowa znajdowała się w Jastrzębiu (niedaleko Radomia), a obsługiwała ją Krystyna Bieńkowska „Kryśka”. Na czele placówek stali komendanci. Nieznana jest dokładna liczba członków placówek, można natomiast przyjąć, że ogółem do organizacji nie należało więcej niż 25 osób. Celem działalności „Młodej Polski” było zwalczanie komunizmu metodami politycznymi. W programowym tekście pt. „Czego pragniemy” można przeczytać m.in.: „«Młoda Polska» nie ma na celu prowadzenia walki przeciw swym Braciom, lecz do jej celu należy, drogą polityczną, zwalczać wszelkie organizacje komunizmu.”

W programowym tekście pt. „Czego pragniemy” można przeczytać m.in.: „«Młoda Polska» nie ma na celu prowadzenia walki przeciw swym Braciom, lecz do jej celu należy, drogą polityczną, zwalczać wszelkie organizacje komunizmu.”

W kolportowanych drukach zwracano uwagę na zagrożenia wynikające z działalności komunistów w Polsce oraz wzywano do przeciwstawienia się propagandzie komunistycznej. W gazetce „WiN to Wolność i Niezawisłość”, analizując sytuację Polski w kontekście planów „Rosji Bolszewickiej”, autorzy przestrzegali:

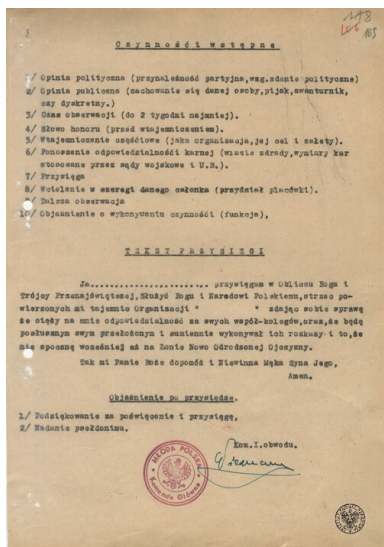
„Po pięcioletniej gehennie wojennej, po szubienicach Oświęcimia i masowych rozstrzelaniach na gruzach Warszawy zadajemy sobie pytanie – jaką chcielibyśmy widzieć tą naszą Ukochaną Polskę? Otóż chcielibyśmy ją widzieć Wolną i Niepodległą, aby stopa najeźdźcy nie deptała Naszych pamiątek i mógł (...). Chcielibyśmy czuć, że mamy swój dom, rodzinę, dzieci, które byśmy sami wychowywali. (...) A rząd (...) chce nam wydrzeć prawo własności, chce je znieść i zastąpić wspólnym posiadaniem dóbr materialnych. Dziś wyciąga rękę po fabryki, jutro po sklepy, potem wyciągnie rękę po ziemię chłopów, a potem po zarobki pracownicze, a na ostatek zechce nam zabrać dzieci, by ich wychowało Państwo na pacholków komunistycznych.”

W kolportowanych drukach zwracano uwagę na zagrożenia wynikające z działalności komunistów w Polsce oraz wzywano do przeciwstawienia się propagandzie komunistycznej.

Od 1 sierpnia 1947 r. gazetka „WiN to Wolność i Niezawisłość” zmieniła tytuł na „Młoda Polska to Wolność i

Niezawistość". Miała ukazywać się co 2 tygodnie. Pierwszy jej numer wraz z ulotką „Rodacy”, rozkolportowano na terenie Radomia w nocy z 31 lipca na 1 sierpnia 1947 r. (w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego). Ukazały się one również w Jastrzębiu i prawdopodobnie Garbatce (powiat kozienicki). Była to największa akcja propagandowa „Młodej Polski”. W jej ramach zostało rozrzuconych lub przyklejonych w widocznych miejscach około 700 gazetek i ulotek. To dużo jak na ówczesne realia.

Aresztowania członków organizacji w połowie sierpnia 1947 r. sprawiły, że „Młoda Polska” nie rozwinęła szerszej działalności. Prowadzenie wywiadu w siłach represji oraz wcielenie w życie opodatkowania prywatnych przedsiębiorców jako metody zdobywania środków finansowych na rzecz konspiracji, nie zostały zrealizowane.

Dokument organizacji "Młoda Polska": zasady weryfikowania kandydatów na członków oraz odbierania przysięgi wraz z jej rotą. Fot. z zasobu IPN

Marian Frydrych. Zdjęcie

sygnalityczne UB. Fot. z zasobu

IPN

COFNIJ SIĘ